

Forskere i den første kategori (offentlige eller anerkendte private institutioner eller virksomheder) vil således i praksis altid kunne få aktindsigt i domme og kendelser i ældre straffesager (med de begrænsninger, der i øvrigt foreslås, jf. nedenfor).

Forskere, der ikke har en sådan tilknytning, vil i mange tilfælde også kunne få aktindsigt, men de vil skulle redegøre lidt nærmere for, hvad forskningsprojektet går ud på, således at domstolene får mulighed for at udskille de anmodninger, hvor den påståede forskning reelt er et dække over, at aktindsigt søges med andet formål. I tvivlstilfælde vil det også kunne indgå i vurderingen, om der er indhentet tilladelse fra Datatilsynet til behandling af følsomme personoplysninger, jf. herved §§ 10 og 50 i lov om behandling af personoplysninger.

Som eksempel kan nævnes en anmodning om aktindsigt i et antal ældre domme om seksuelt misbrug af børn. Hvis ansøgeren eksempelvis ønsker at undersøge den daværende retspraksis i kritisk belysning til brug for retspolitisk arbejde, bør anmodningen imødekomes efter den foreslåede regel. Hvis der er begrundet mistanke om, at ansøgeren reelt ønsker at advare mod (eller i øvrigt foretage sig noget i forhold til) de konkrete personer, som blev dømt i de pågældende sager, falder anmodningen derimod uden for formålet med den foreslåede adgang til aktindsigt, og anmodningen skal derfor afslås.

Det bemærkes, at det i eksemplet er forudsat, at ansøgeren ikke har nogen særlig personlig tilknytning til de pågældende sager. Anmodninger om aktindsigt, der er begrundet i en særlig tilknytning til sagen, behandles efter den foreslåede § 41 d.

Stk. 2, nr. 3, er udtryk for en tidsmæssig begrænsning i retten til aktindsigt i en bestemt type *dokumenter*, nemlig *kendelser i straffesager*.

Det foreslås, at der er adgang til aktindsigt i kendelser i straffesager, når sagen er endeligt afsluttet.

Om forståelsen af udtrykket »endeligt afsluttet«, der også anvendes i nr. 2, henvises til bemærkningerne til den foreslåede regel i § 41 d, stk. 1, 3. pkt.

Det forekommer, at kendelser afsagt eksempelvis under efterforskningen af en straffesag angår forhold, der senere udskilles til behandling under forskellige sager. Som eksempel kan nævnes en kendelse om indgreb i meddelelshemmeligheden, der vedrører flere telefoner eller lignende. I sådanne tilfælde er der først adgang til aktindsigt i kendelsen, når alle de pågældende sager er endeligt afsluttet.

I sager om ydelse af international retshjælp indebærer nr. 3, at retten til aktindsigt i kendelser gælder, når den udenlandske straffesag er endeligt afsluttet.

Som en undtagelse foreslås det, at den tidsmæssige begrænsning i adgangen til aktindsigt i kendelser i straffesager ikke skal gælde, når massemedier søger aktindsigt til brug for journalistisk eller redaktionelt arbejde. Undtagelsen gælder for personer omfattet af retsplejelovens § 172, stk. 1, 2 eller 4, jf. nærmere bemærkningerne til § 41 f, og disse personer vil derfor kunne få aktindsigt i kendelser i straffesager, når kendelsen er afsagt. Til gengæld foreslås det, at så længe sagen ikke er endeligt afsluttet, må kendelserne ikke være tilgængelige for andre end massemediets journalister og redaktionsmedarbejdere og må kun bruges til støtte for journalistisk og redaktionelt arbejde, jf. forslaget til § 41 f, stk. 6, 2. pkt., og bemærkningerne hertil.

Stk. 2, nr. 4, undtager *forklaringer*, der er afgivet i *lukkede retsmøder* fra retten til aktindsigt, medmindre dørlukning alene er sket af hensyn til ro og orden i retslokalet. Reglen gælder både i civile sager og straffesager, men vil i praksis have størst betydning i straffesager. Reglen indebærer bl.a., at forurettedes forklaring i sager om alvorlige seksualforbrydelser er undtaget fra retten til aktindsigt, når forurettede har anmodet om dørlukning i medfør af retsplejelovens § 29 a, stk. 1.

Stk. 2, nr. 5, undtager tilsvarende *forklaringer*, der er omfattet af et referatforbud.

Nr. 4 og 5 kan minde om en undtagelse af bestemte *oplysninger*, men skal imidlertid forstås som en undtagelse af bestemte *dele af dokumenter*.

Det er således kun (selve) *gengivelsen* af forklaringer, der er afgivet i et lukket retsmøde eller omfattet af et referatforbud, i dommens eller kendelsens sagsfremstilling, der er undtaget fra retten til aktindsigt. Dommens eller kendelsens begrundelse (præmisser) er i sin helhed omfattet af retten til aktindsigt, uanset i hvilket omfang der i kraft af begrundelsens stillingtagen til de afgivne forklaringer samtidig gives oplysning om indholdet af forklaringerne.

Stk. 3 giver mulighed for efter en konkret vurdering at undtage bestemte *oplysninger* fra aktindsigt. Reglen er udtryk for, at de pågældende oplysninger i givet fald fjernes fra dommen eller kendelsen før kopieringen, således at der gives aktindsigt i den resterende del af dommen eller kendelsen (ekstrahering). Der vil sjældent være grundlag for at nægte aktindsigt i hele dommen eller kendelsen under henvisning til stk. 3.

Stk. 3 gælder principielt både i civile sager og straffesager, men nr. 1 og 2 vil normalt kun være relevante i straffesager.

Nr. 1 giver mulighed for at begrænse retten til aktindsigt, i det omfang det er nødvendigt til beskyttelse